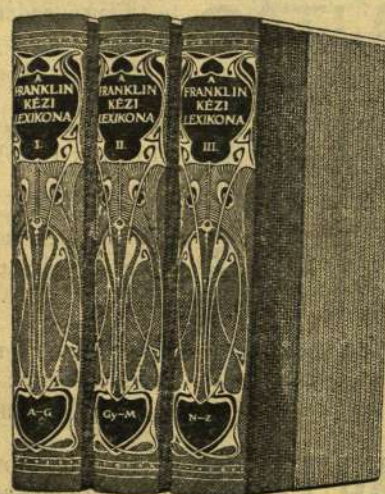

A FRANKLIN KÉZI LEXIKONA

Legczélsebb!
Legolcsóbb!

HÁROM
KÖTETBEN.

A három kötet
ára
díszkötésben
54 korona.

A három kötet
ára
díszkötésben
54 korona.

A Franklin Kézi Lexikona három nagy kötetben röviden és tömören tárgyalja az összes tudnivalókat. Minden cikket kiváló szakemberek írták, tehát adatai feltétlenül megbízhatók; csak azt öleli fel, a mire a művelt embernek tényleg szüksége van s akkora terjedelemben, amennyiben szükséges. Szövegét száznál több tábla, köztük sok színes, teszi szemléletessé.

Megrendelhető:

a Mészner Vilmos-féle könyvkiadóhivatalban (Franklin-Társulat)

Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.

NIMRÓD

Képes vadászati és versenysport ujság.

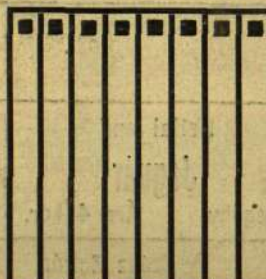
Szerkesztő: Szabó Kálmán.

Minden számában sok érdekes vadászati fénykép-felvétel közöl. Szakszerű cikkeket ismert írók írnak. Rovataiban minden vadászati ügyben felvilágosítást kap az olvasó és

az összes bérbeadó vadászterületek árverésének idejét közli.

A díszesen kiállított lap havonként háromszor jelenik meg és előfizetési ára fél évre 6 kor.

Mutatványszámot a kiadóhivatal szívesen küld Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

Rendelésnél
szíveskedjék lapunkra
hivatkozni.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

TANKÖNYVEK és ISKOLAI SEGÉDKÖNYVEK

leggyorsabban beszerezhetők

LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai)

könyvkereskedésében

(Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz. alatt),

ahol az ország minden részében használt tankönyvek raktáron vannak.

felhívjuk még a figyelmet a cég jól felszerelt tanszerraktárára is, mely méltón kiegészíti a több mint egy évszázad óta fennálló elsőrangú könyvkereskedést.

Megrendelések a szokásos feltételek mellett gyorsan és pontosan lesznek elintéztve.

Reméljük, hogy a n. é. közönség, mely a céget eddig is kitüntette osztatlan vízumával, ezután is fel fogja keresni rendeléseivel, a cég pedig hagyományos elvével és lelkiismeretes kiszolgálás által oda fog hatni, hogy a bizalmat iránta mindenképpen fokozza.

SZELLEMEK, MŰVÉSZI, KÖNNYŰ ÉS ÖTLETES

könyveket vigyen magával, ha
útra indul.

10 könyv 3 korona

Ambrus Zoltán, Lillias. Elbeszélés.

Bíró Lajos, Elbeszélések.

Lagerlöf, Az ezüst bánya és egyéb elbeszélések.

Lakatos L., Lancelot és egyéb történetek.

Maeterlinck, Családi kör (Interieur).

Maupassant, Családi körben. Elbeszélés.

Pekár Gy., Lacika mamája és egyéb történetek.

Prévost, Végredelet és egyéb történetek.

Provins, Hogyan fogunk meg bennünket.

Szini Gy., Bolond könyek.

Mindenhol kapható!

Egyes számokat külön is be lehet
szerezni 30 fillérért.

Megjelentek a Magyar Könyvtárban.

MOST JELENT MEG!

A MAGYAR SAJTÓJOG

ugy amint életben van.

Az 1914. évi törvények a vele összefüggő összes törvényekkel és végrehajtási rendelettel.

Rendezte és magyarázta

Dr. KENEDI GÉZA.

Ára kötve 2 korona 80 fillér.

Megjelent

a Magyar Törvények, Franklin-Társulat
zsebkiadásának gyűjteményében.

Megrendelhető

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál

Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

43. SZ. 1914. (61. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, OKTÓBER 25.

Szerkesztési iroda: IV. Vármeze-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egész évre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyed évre — 5 korona.

A Világkronika-val
negyed évenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is esatolandó.

UTÁSZOK.

AZ ÉSZAKI HARCOZTÉRRŐL. — Balogh Radófi, a harcolt kikiáltott munkatársunk felvétele.

Történet az életről, a halálról, a szerelemről és a háborúról.

IRTA LAKATOS LÁSZLÓ.

(Folytatás.)

... Rettenetes Iván szelleme ébredt tán fel benne, a ruriki ház e hercege idegen földön, ráparancsolt tisztjének teljesítése közben találta meg önmagát, régi ötszáz év előtti önmagát, most már tisztelte a császárt, rideg vonzódást érzett hozzá — mint jégcsap a jégcsaphoz, úgy tapadt most lelke császári nagybátyja lelkéhez — és az idősebbeknek nagy tisztelétével — szinte megdöbbenve kérdezte meg önmagát: méltó-e a nagy tisztre, a császárt képviselni a földön, a melyre a Rurikok oly régóta éhesek (farkaséhesek) és e nagy elhivatásra nem lett volna-e méltóbb az idősebb fivér, Konstantinovic Levin, a ki két esztendővel idősebb, tehát két esztendővel régibb idő óta herceg, Rurik és podoliai... És a mikor kocsiába szálltak, az agg fejedelem jobbán ülve, a ladomiri herceg szeme kérérdve kereste a magasságokban a ruriki ketős sast, házának, országának nagy, végzet-madarát, a mely két szárnyacsapkodás közepette szokta megajándékozni őseit országokkal, élettel, arannyal és mások, gyűlölték halálával. És jobb keze belülről ökölbe szorult, míg katonás tisztelgésben köszöntötte meg, hazug hurrazással hogyan üdvözlöi őt ez a nép, a mely régtől megergett a podoliai korbácsra. Olyan nyugodt, olyan keményen maga-maga volt e még tegnap lányosan halk herceg és hogy az udvari batárnak, a melyik a hosszú fehér utcákon vitte, üveglakán a tél, Podolia nem-tője kopogott, Konstantinovic János, hideg testvéri köszöntést küldött a tengerre és a rónak nagy fagyos szelei felé.

Még néhány piros tetejű ház, három utcakanyarulat, alázatos és bámész népek, fojtott gyűlöletben hazug örömkialtozások, néhány száz lépés a tengerparton és fent vannak a Schlossban, a melyet régi német mesterek a tizenhatodik évszázadban építettek a finnlandi fejedelmek számára. Oleg, agg fejedelem, néma aggodással ült fiatal vendége, a podoliai császár hercegi futára mellett. Vajon nem üzi-e ki palotájából most, mindjárt ezen az estén és meg tudja-e őt majd védelmezni nagy ígéretéhez képest Németország, az erős és Ausztria, a lovagias? A ladomiri herceg a szolga reszketését látta meg Oleg fejedelem szempilláján, hetykén, ostoros nézéssel tekintett belé, most fordul egyet a kocsit, hangos hurra kiáltások, kicsiny zörgés a kocsit üveglakán — kavics találkozik így, ilyen hangon az ősi avarral — és a piziny ólomgolyó halálos csatornát vágott a herceg jobb halántékán. Fekete-pörkös volt a lyuk nyílása.

— Anyám... a császár... bosszú — ennyit gondolhatott még a ladomiri herceg, azután meghalt.

Mellette a fejedelem mellére ráfagyott a kereszt, a mit az halálos rettenet imádsága közben vetett magára. Lovas kardok csattogtak, rendőrök orditoztak, «fogjátok meg», röplő lábakkal szalad a nép, egy ember — rongyos szakállas, Krisztus arczú diák — a földön vonaglik, rajta terdel Podolski tábornok, a ki az idegen ország fővárosában is az ő császári hercege mellett lovagolt. Megbokrosodva ágas-kodik a ló, reszkető orrezipája vérszagtól vonaglik és az idegesen horkanó állat mellett, a boldogtalan diákon terdel a podoliai tábornok. Kárdja a hüvelyben, fehér keztyű a kezén, de a fogával harapta át a merénylő torkát, császári hercege gyilkosát.

Az árva kihűlt revolvért Loris-Melikov, a tárnokmester veszi fel a földről.

— A császár ő felségének viszem — mondja hangosan.

Azután ő is ráveti magát a merénylőre, immár halott gyilkosra. Finom hosszú keze a rongyos kabátja zsebében kotor, kutat és meg

fölötte hajladozik, testén finom pikkelyes zenével csördül meg a páncéling. Lépést e nélkül sosem tesz az udvaronc.

Most írást szakít ki a tehetetlen halott zsebéből. Rongyos, foszlott, a sok kézfogástól gyüremlett könyvecske, cyrill betűs, rajta ez a felírás: *A tell evangéliuma*. És a borítékon a merénylő neve, podoliai gyerek, Visztokba való diák és a halott sovány testéről látszik, hogy sokat éhezett, üvegesedő szemének pupillájában is egy mostoha apostol gyűlölete.

A pokol két üstkatlana gyúl ki most az udvaronc szemében, arczán a halál és a csalódás vonaglása.

— Podoliai volt, nihilista — mondja halkan — ha finnlandi, akkor katonáink holnap elsöprik ezt az országot.

Majd kiegyenesedik és aranyos kétsarkos udvarhivatalnokit fővegett magasra emelve, mint egy hirnöki kúrt, harsogja a levegőbe:

— Az én császárom, András ő felsége éljen! Podolia nagy császára sokáig éljen!

— Éljen! — morogják a nepek.

— Éljen! — sóhajti, mint egy elitelt, Finnland szegény, agg fejedelme.

A tábornok — Podolski — is feláll. Előbb még állati, véres száját, fehér zsebkendővel dörzsölve, a lovag hódolatával mondja:

— Éljen a császár! Tisztelet a hercegnek.

És a jelizaveti püspök, a császári ház gyónatója, az idegen város havában megmosdítja a halott herceg homlokát, lehunyt szemét megcsókolja és Konstantinovic János ladomiri hercegnek, a császári futárnak, erős imádságok közepette mellére illeszti a nagy aranyos ortodox kettős keresztet.

— E szegény ifjú — gondolja magában — hogy hasonlít most kegyelmes őseihez... A mi Istenünk legyen neki nagyon irgalmas.

V.

JULIE KEZÉT NYUJTJA.

A metropolita imádkozott és a legnagyobb fájdalomnál is fájjabb önváddal fivére ezüstös koporsója előtt terdelt Konstantinovic Levin.

— Nekem, nekem kellett volna elutaznom helyette a halálos finnlandi útra. Helyettem utazott el, helyettem halt meg, János szegény — mindent túlhasogó belső gyászdulólóként e szavak reszkettek a kurlandi herceg szívében.

És a fájdalom félrebillentette fejét, a mely viaszos élettelen maszkként nővéreinek kezébe hullott, Konstantinova Máriaéba, a ki a messze görög tengerek mellől érkezett meg a tragikus fivér temetésére. Egymásra kellett volna borulniok itt, a császár, a püspökök és a népek előtt. Rózsák illatos gyászzenéje és fáklyák lángjának halálos táncza közepette, ám nem tudták, nem merték. Meg kellett volna csókolniok egymást és nem merték. Szentségtörésnek és bűnnek tartották volna a megnyitott testvéri gyengédséget, a mikor halott-tehetetlenül itt fekszik előttük a harmadik, testvérük, mint ők és mégis más, oly más immáron, egy más világba való. Őt lopnák meg e csókkal, ez öléssel, a mely bennük vergődött most és nem tudták megtenni, nem merték és maguk sem tudták, hogy miért nem... A gyilkos kéztől elesett ladomiri herceg arczán orvosok varrták össze a halálban elhervadt sárga bőrt és a két testvér félt a harmadiktól, a kit lelkiismereti vergődés közben szerettek és gyászoltak.

A metropolita a Goszpodij Pomilujt mondta. «Uram könyörülj...» és agas szakállas püspökök és szöke cherubino-arcú minisztráns-gyermekek hangja (zordan az aggoké, lágyan a gyermekeké) halál és életként ölekezett a

kórusban. A füstben elszálló ámbra nehéz keleti illata az őseimberek gyászat borította a szívekre, azokét, a kik egyformán tisztelték a halottakat, a bálványokat és az isteneket és a kiknek egyformán vallásuk volt a gyász, az emlékezés és a könyörgés. Nehéz fehér olasz rózsák és halott sárgák tömött, buja izzadtak a gyász isteni szertartásának és a hosszú fekete selyem lepel úgy borult Konstantinovic János ó-ezüst koporsójának lábához, mint egy sirató asszony. A februári napfény a színes ablaküvegeken át erősen zuhogott, a nagy templom belsejébe a gyertyalángok furcsa grímáshoz jutottak és színes, tragikus világosságban és Loris-Melikovnak, az isteni építmény kőpádimentumán térdelve eszébe jutott a gyászos és csodálatos, az elfelejtetetlen nap, a mikor András császár anyjának, az Istenben megboldogult Alexandrovna Máriaának temetésén a fáklyák meggyújtották a ravatalt, fekete hamus fehér füstjében szállt ég felé az anyacsászárné lelke, a nép isteni csodában hitt és Szent Anasztáziusz bazilikája azóta is búcsújáró kegyhelye a császári ortodox vallásnak.

A nagy székesegyház küszöbén tizenkét fehérbe öltözött jobbágy — a Tél Birodalmának tizenkét hű fia — térdelt és a ladomiri herceg ravatala fejénél mozdulatlanul állt a szakállas császár, András, emagának a Ruriki-ház kegyetlen rejtelkének hűsében és kónél hidegebb, kónél kegyetlenebb szobra. A katonatiszti kar élén Podolski tábornok térdelt és mellén, fekete vas medallionban a herceg hajából pihent három szál, a hercegekből, a kinek gonosz halálát ő bosszulta meg. Gyakran hófehér szakállához emelte a tábornok a kicsiny, fekete jószágot — szent kegy-szer a számára mindörökké — és a tábornok ősi indulatú gyászában, a mely fölött vallások vallásaként trónolt a bosszú, olyan volt, mint egy egyiptomi pap. A császári ház tagjai belső sikolyokkal küzdöttek, ám egy hercegnő zajosan felzokogott, Pavlovna Anna volt ez és hangjának gyengéd felesuklásait Konstantinovic Levin felé küldte. Szép szemének könnyfátyolában a nagyon szeretett férfi bánatos alakja tükröződött és e vallásos és jó hercegnő nem érezte bűnnek, hogy János ravatalánál csak még jobban szereti Levint és hogy a gyász minden fájdalomnál az ő szerelmét érezte nagyobbban és siróbban. Mindenki közül magát érezte a legszerencsésebbnek a hercegnő, a kinek jó szíve a szent szertartáson még csak emlékezni sem tudott a megölt János hercegre. És a halottnál is halottabbnak érezte magát.

Fejedelmi udvarok kiküldöttjei is hódoltak a gyásznak. Az idegen császár idegen istenének idegen bazilikájában szemével a maga istenét kereste Henrik Mária ausztriai főherceg és karesú alakja hazájának szép tartózkodó egyenruhájában e nehéz keleti emberek között olyan volt, mintha a halódó rokokó egyik princeze volna. Déli hazájának minden tragikus szenvedését az északi emberek félelmetes gyászába sírta bele egy spanyol infáns, a közös vallás térdeplőjén hevesen buzgólkodott a román trónörökös és Dagmar svéd hercegnő, mint egy furcsa szent állatot úgy kémlelte az imádkozó ortodox főpüspökök. A hercegnőt az államminiszterek titokban menyasszonnyul szánták Konstantinovic Jánosnak. Halott, titkos és szökevényen vőlegényét most látta először a hercegnő, a kinek hazájában finom jégvárta borítja a fehér patakokat és szeretett volna egy könnyűt dobni a férfira, a ki idegenebb volt számára mindenkinél és a ki emberi akarat kívánsága szerint mindene kellett volna, hogy legyen egykoron. De hová tűnt az emberi akarat e nehéz halál befodított ajtajának

KUZMANEK ÁRMÁN TÁBORNAGY, A PRZEMYSLI VÁR PARANCSONOKA. — Glöckl L. fényképe.

küszöbénél... Reszketésben, a mely a merénylőt óta őt el nem hagyta, állt Oleg, Finnland agg fejedelme. A diplomaták sorát vizsgálta és megmentő vasóriásként kereste a német nagykövetet. A sornak első élén állt gróf Fontanes. Alakban hatalmas volt, mint az irdatlan szász erdők bükkje és mégis hajlékonyan kecses. Hazájának e fényes észtehetsége francia törzsből származott, Szent Bertalan tébolyító nagy éjszakáján menekültek a hűnotta Fontanesok Párisból. Hány száz éve már ennek és a brandenburgi Markban nevelődött ivadéka ma a nevével íjeszti a nőket és reszketeti a gyermekeket, gyakran hajlítja térdbe a férfiakat is a ma oly hitetlen Franciaországban, a mely a hit nagy éjszakáján a halálba és Németországba küldte őseit. Rendeltetése volt tán ennek is... Az olasz nagykövet, e keserű száju öreg beteg marchese, kínos ötletet sugott halkan — két ortodox ámen közt — amerikai kollégája fülébe és egy izmos szöke józan ember — az amerikai — úgy hallgatta a keleti gyász dallamainak zuhogását, mint sutalelkű kalmár idegen szép versek zenéjét. Oszintén sirt az angol katonai attaché. Ő még fiatal ember volt, fekete karzalagot húzott fehér egyenruhájára és szívnek bő vágya volt, bár valami csodálatos és tragikus dolog történnék vele egy kegyetlen írlandi hölgy szíve kedvéért... A diakonok az utolsó gyászdalra zendítettek és az Athos hegyi szent szerzetesek pedig piszkos körmükkel meztelen férfimellüket cizafalták.

És a diplomaták sorából halkan, senkivel semmit sem törődve, előlépett most valaki. Talpig feketében volt és a szöke hajából, a mi látszott, arany ajándék volt ez órában. Halkan, suhanó cziczakénál is kisebb neszzel jött előre a francia nagykövet felesége. És Levin megérezte őt és fölemelte fejét és arczáról, a melyet veresre cserzett a könnyű, letörölle a fájdalom keserű sós nedvét. Önvád kinjában siratott fivére ravatalánál, e nagy gyászban, a melyről azt hitte, hogy belemered az idő időtlenségébe, is megérezte őt, a kit csak egyszer látott és a kivel szót sosem váltott. És arczát fölemelte és feléje fordította és hogy fivére gyászos koporsó-ágyánál térdben maradt, ez már annyit jelentett: *ő előtte térdel, a ki most feléje jön*... És mindannyian látták, a császár, a fájdalmas nővér Konstantinova Mária is, a papok is, a tábornokok is, az idegen fejedelmek és a diplomaták, a fekete szakállas is — tudják kicsoda? — ő is látta és mégis senki sem látta, csak ők ketten látták, csak ők tudták, mi ez, mi van itt, gyász fekete felhőjét a mennyei megnyilatkozásnak mely aranyugara tőri át. Julie már ott állt a térdelő Levin mellett. Arczát lehajította, teste hajnali ivben meghajolt, egy pillanatra visszahátrált volna, azután semmit sem látott

már és megint a férfi fölé hajolt, arczába nézett, mint a hosszú útról érkezett testvérnek és kezét nyújtá neki.

Meleg volt a kézfogás és benne az életnek most kinyíló őszintesége. Egy szót sem szölkak és első kézfogásuk volt ez. Megsiratott fivére ravataláról egy sárga rózsát szeretett volna átnyújtani Levin a francia hölgynek.

VI.

ANNA HERCEGNŐ SZERETNE RÓMÁBA UTAZNI.

A hold — arca, a mely másutt ezüst, gyakran aranypirosra fázik Podoliában — még egyszer sem futotta be pályáját a hideg égen, a mióta a halott ladomiri herceg a föld alá szállt. Konstantinovic Levinnek, mint nehéz szentelt ital ize, még torkában volt az utolsó ima, a melyet a gyászos szertartáson már nem tudott elmondani halott fivéréért. Szája, mint szent ostya emléket hordta a csókot, a mit nővére, a gyönyörű Mária, adott neki a közös gyász és a közös alázat órájában. A harmadikét, eltávoztottát, akarta pótolni a két testvér e csókja, a két testvéré, a ki mindig csak úgy tudta, hogy hármán vannak és a kurlandi herceg könnyeiben azóta a halott fivére könnyeit is vélte érezni. Helyette is akart sirni ezután, a halott helyett, a ki már nem tud sirni és mindenkinek mindig kell sirnia, — így vélte ezt Levin, a kinek az Isten más hitet adott a könnyükről, mint a többi embernek. A torka forró volt, a szája sírós, a szeme könnyezett és a szíve szomjuhozva óhajította a gyászt, a mely most úgy kerülte el a siratót, mint tavaszkor álom az ifjút. Legnagyobb kínja, legnagyobb boldogsága az volt, hogy a síron, a mit szívében épített fivérének, fiatal virág nyílt és hitványnak, de istennek is érezte magát azért, mert a fivéri gyász mellett, abban és az onfelül egy titkos, nagy boldogság élt benne, fénylő, fehér, szárnyas boldogság. És a kurlandi herceg fivérét legigazibban siratván, a gyászszertartásból a legmagasabbasabbnak Julie keze emléket érezte. És a nagy fájdalom közepette nagy boldogságot is hordott magában, gyakran egy lett a kettő és az eljövendő tavasz delejes borzongásában néha ráeszmélt, hogy a halál nem dermedtség és nem csapás, hanem beteljesült és gyönyörűsége megtisztult élet és hogy mindennek, elmult gyilkos halálnak és zsongó új életnek így kellett következnie, egymásért, egyszerre. Boldognak tudta magát és tisztának, mégis gyalázatosnak, keresztfára és kötélre valóra.

Kora este volt és már nyoszolyában feküdt a herceg. Az éjszaka hű fia ezt is most tanulata meg, kora estevel párnák közé költözködni, nagy fehér bútorba, a hol a tornyos ágyfejlén a fekete gavallér, a bánat állt őrt, kivont karddal talán, míg a vánkos csicskén új gondolatok serkednek, a melyek éber, nyitott szemre hozzák a hajnalt. Kemény márcs volt, hideg, ármanys, podolai tavasz eleje és a herceg halójában erősen fült a kandalló. A fehér csempék között nagy piros szem izzott és a zsaratokos vörös folt visszfénye belelelte magát az éjszakai tükröt, félelmetes lapjába. A pokol csicskének látszott most e folt, borzongós volt, mint a hideg láz és Levin — nagy, felnőtt ember — úgy félt, mint a gyermek. Rosszakat érzett és megfogadta, hogy másnap valami nagy jót tesz.

*

Este hat óra volt, a mikor kocsija a Lándzsások Utczájában megállt a Tauriai hercegek régi palotája előtt. Pavlovna Anna úgy fogadta a herceget, a kit mindig várt és a kinek eljöveteleében sosem mert hinni, mint egy szép, új ünnepnapot. A mikor kezét nyújtotta neki, szerette volna, ha az úgy illatoznék, mint friss, telt rózsza.

Hideg, sós süteményeket ettek, zöld teát ittak és sokáig nem beszéltek. A férfi szólni nem tudott és Anna érezte, hogy Levin nem szereti őt. Allandóan tudta ezt, mindig érezte és valahányszor újra megtudta, hogy megérezte, új szenvedés hideg, éles, fájó jégvirága fakadt benne. Oh, hogy tudott nyiladozni a jégvirág, milyen dermesztő, szűró erővel!

— Mire gondol Levin? — szerette volna kérdezni Pavlovna Anna a hallgatagság e ne-

BESELER TÁBORNOK, AZ ANTWERPENT OSTROMLÓ NÉMET SEREG FŐPARANCSONOKA.

gyedőráiban, a melyeket megalázóknak érzett és nem merete.

Még ezt sem merete. Félt ettől a férfitől, félt és szerette őt, mint egy nagyon jó istent, a ki csak épen mihozzánk nagyon rossz.

És a férfi gögös szenvedésben ült szemközt a nővel, a kit nagyon szánt, nagyon becsült és nagyon nem szeretett. És a mindig szerelemben élő férfi delejes őszitőnével megérezte azt is, hogy mit gondol most, mit akar kérdezni tőle e nő, a kinek lelkéhez csak egy érzésen át tudott férközni, egy pulyamód büszke és gyáva érzésen, a restelt diadalon által.

— Mire gondol most Levin? — a férfi megérezte e ki nem mondott kérdést.

— Hangosan mondta rá a feleletet:

— Arra kell gondolnunk Anna, arra a borzasztóra, a mi Finnlandban ért minket, Magát, Mária, engem, mindannyiunkat.

És a nő szeme könnyes lett, mert azt hitte, hogy a szeretett férfi gyászol és a férfi szeme könnyes lett a szégyentől, hogy így, ilyen módon kellett hazudnia. Miért is jött el ide Pavlovna Annához? A pokolnak az a csúské, a mely fekete tükrének lapján íjesztette az elmult éjszaka, miért is üzte őt ide?

Azután akart még mondani valamit és nem tudta, hogy mit. Mint útszélről a rossz kavicot, úgy találmára szedte föl ezt most:

— Litvinov mondta a multkor, még a nagy csapás előtt, hogy maga a Salomé játsszán el a Keresztelő-ben. Meg akartam köszönni, hogy gondja van erre a rossz munkáma, a melyet azért restelek különösen, mert nagyon szépen akartam megcsinálni, ez lett volna életemben az egyetlen, a mi értékes és épen ez nem sikerült. De nem játszuk most ugy-e a darabot. Nem szabad, nem illik. Most nem. Szegény Jánosunk, gondoljon arra, hogy közös nagyanyjuk volt.

— Igen, közös nagyanyánk volt Levin. Nekünk, kettőnknek, Levin, közös nagyanyánk volt.

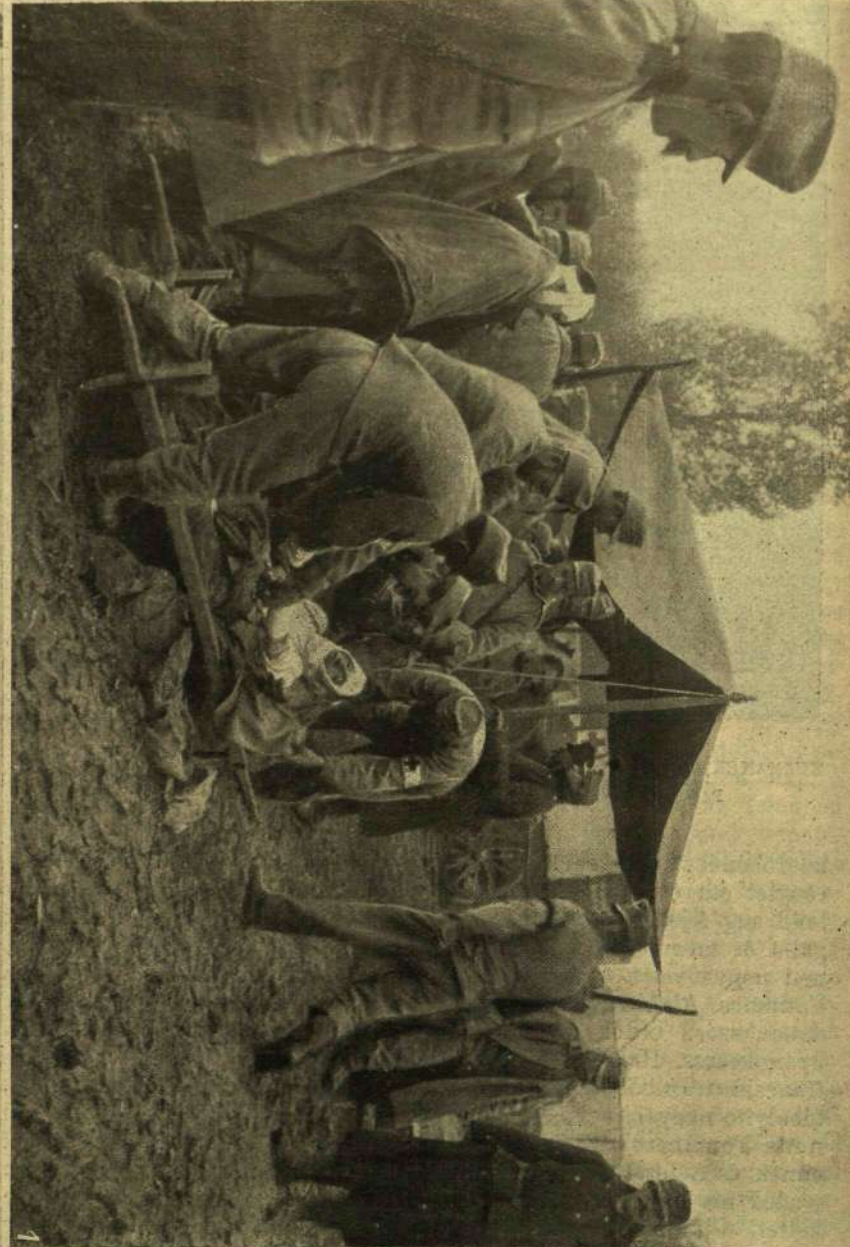
És a férfi most egy levélpapírt látott maga előtt, rajta a betűk szeszélyes, daczos, bölcs madárkák. Arról akart beszélni, arról kellett beszélnie, de úgy, hogy Pavlovna Anna ne tudja, miről is beszél. És bár sosem tudhatta volna, Levin mégis boldog ravasszággal kerülte azt, a mit Julie Montespan d'Angoulême írt a verseiről, Észak Gyöngyeiről.

— A Keresztelő azért lett volna fontos számomra, mert a költeményeim, azok mit sem érnek.

— Hogy mondhat ilyen Levin?

— Igen, csupa utánérés. Mintha francziából fordítottam volna őket mind. Semmi sem eredeti bennük. Még a podoliai őst is, mintha a Verlaine Chanson d'Automnejából vettem volna.

(Folytatása következik.)

1. Köszönetnyilvánítás. — 2. Mészárszék a csataterületen. — 3. Katonai repülőgépek szállítása. — 4. Székelyek munkájának megkezdése.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRRE. — Balogh Béla, a katonai repülőgépek szállítása.

1. Erősebb lakás a tölgyfa alatt. — 2. A futóárkban. — 3. Pihenő. — 4. Új parancsnok sátra.

A SZERBIAI HARCZTÉRRE. — Egy szerbi katonai főtábornok.

EREDMÉNYEK — KILÁTÁSOK.

A mostani háború kitörése előtt — néhány beavatottnak kivételével — senki sem gondolhatta Oroszországot annyira erősnek, mint a minőnek az utolsó hetek alatt tényleg mutatkozott. Mert igaz ugyan, hogy a statisztika óriási kalkulációkról tudott beszámolni minden tekintetbe veendő téren, de azt is tudtuk, hogy ép Oroszországot illetően a statisztika nem fejezi ki semmikép a harci készség erejét. Oroszország nem tudott eddig négysszáz ezer katonánál többet harczsorbba állítani; ez az utolsó török háború idején (1877) történt, a mikor csak román segítséggel tudta nagynehezen legyőzni a törököt, a kit pedig az összefogott apró balkán államok is összetörtek. A japán háború idején ekkora számot sem ért el az orosz sereg — s alul maradt.

Pedig a statisztika ezeknek a múlt háborúknak az idején is tudta, hogy Oroszország területe iszonyatosan nagy, hogy népessége felülhaladja minden más európai államét, hogy papírosan katonaságának létszáma tömegtelen s nem is túlságosan kiméli azok vérért. Nem igen akartuk tehát a tett tapasztalatokkal szemben bevenni a statisztika tanításait. Inkább azokat az okokat kerestük és elemeztük, a melyek létrehozták, hogy Oroszország dacára lakosai nagy számának, harci készség tekintetében mégis győztes. Tekintetbe vettük az óriási kiterjedésből folyó hátrányokat, azt, hogy hosszú határainak őrzésére s a leigázott népek féktartására nagy helyőrségeket kötnék le, azt is, hogy vasútja kevés, a közlekedési viszonyok rosszak s nagyon nehéz tetemes seregeket koncentrálni, még nehezebb azokat élemezni. Tudva volt ugyan, hogy a francia szövetséges milliárdokra menő kölcsönöket nyújtott Oroszországnak fegyverkezési célokra, de úgy hittük, ez a pénz csak részben fordított erre a célra s arra számítottunk, hogy hiányozni fognak a megfelelő karok a hadi technika gépeinek kezelésére.

S a kik így gondolkodtunk — pedig csaknem egész Európa beleesett ebbe a hibába — azoknak mind csalódás lett az osztályrésze.

Mikor aztán megüzentük Szerbiának a háborút, ezek a fentebb vázolt megfontolások befolyással voltak a további elhatározásokra. Hadvezetőségünk úgy gondolkodott, hogy elég ideje van előbb nagy túlerővel teljesen tönkre tenni és megszállni Szerbiát s aztán fordítani egész erejét a moszkovita hatalom ellen. Persze akkor nem gondolhatta senki, hogy Oroszország valójában már hetek óta készülődött ellenünk, hogy mialatt a császár békés hajlamairól biztosította Vilmos császárt, az alatt már határaink felé húzódtak a kozákok s az előkészületek akkor sem lehettek volna mélyebbrehatók, ha a szerajevói gonosz merényletet Szt-Péterváron és nem Belgrádban készítették volna elő. Megindultak tehát csapataink Szerbia ellen abban a feltevésben, hogy ott feladatukat bevégezhetik s még mindig ott lehetnek a galicziai határokon, mire az orosz sereg felkészül.

Ez a feltevés nem bizonyult valósnak. Az orosz sereg nemcsak hamarabb volt készen, sem mint azt bárki is gondolhatta, de akkora tömegekkel is jelent meg a harctéren, a mekkorákra számítani alig lehetett. Mikor elővédünk földérintés céljából augusztus közepén átlépte a határfolyót s orosz területre lépett, egy teljesen harczrakész óriási sereggel találta magát szemben.

És ugyanakkor egy sajátságos jelenséget volt alkalmunk tapasztalni.

A háború kitörésének első napjaiban attól kellett tartanunk, hogy csapataink az első összeütközések napjaiban nem fogják jól állani a tüzet. Háborúnk 1878 óta nem volt, az akkori bosnyák okkupáció se volt akkora, mely komoly erőfeszítést követelt volna a monarchiától. A legidősebb tábornokok között is csak egy néhány van már, a ki részt vett volna elhatározó komoly csatában, a csapatfisztek között pedig nincs olyan senki. Pedig ez utóbbiakra vár az első összeütközésekben a legnagyobb feladat. Mikor leesnek a sorok közé az első srápcok s az ehhez még nem szokott katonák látják, miként hullanak el jobbról-balról a bajtársaik, akkor gyakori eset, hogy páni félelem fogja el az embereket, mely

könnyen vad futássá lesz. Így történt p. o. Kirk-Kilisszénél, a hol nemcsak a törökök szaladtak meg, hanem — a porosz táborok jelentése szerint — a különben bátor bolgárok is, csakhogy ők hamarabb jutottak annak tudomására, hogy ellenségük is megfutott. Ily helyzetekben csak a tapasztalt hadnagy vagy százados erélye fellépése segít. Nálunk pedig teljesen hiányzott a tapasztalat. Hála azonban seregünk lelkes hangulatának s évszázadok alatt kipróbált bátorságának, nemcsak ilyen zavarok nem keletkeztek, hanem a tapasztalat hiánya inkább az ellenkező szélsőségre ragadta a csapatokat és a vezetőket. Olyan vakmerőségekre ragadtatták el magukat, melyek dicsőséget szereznek ugyan, de a melyek nagyobb veszteségeket vonnak maguk után, mint a mennyi az általuk legjobb esetben is elérhető siker.

A mint hadvezetőségünk meggyőződött róla, hogy sokkal nagyobb számú orosz csapatokkal áll szemben, mint a minőkre számíthatott, azonnal megváltoztatta — igen helyesen — a haditervet. A Szerbiában előnyomulásban levő hadtestek parancsot kaptak megszüntetni a hadiműveleteket s felvonulni az északi harctérre. Nem lehetett kihasználni a már elért sikereket s a félíg és egészen kivívott diadalokat. Abba kellett hagyni nemcsak az üldözést, mely talán rövid idő alatt meghozta volna a döntést, hanem erős pozíciókat is ott kellett hagyni, melyeknek megszerzése nagy áldozatokba került.

Ezáltal nagyon sok drága időt veszítettünk. Összes vasuti vonalaink heteken át azzal voltak elfoglalva, hogy a szerb határra szállítsák a sereget, most vissza kellett azt hozni onnan s felvinni Galicziába, még pedig egy részét kerülő uton. Még szerencse volt, hogy a vasuti szolgálat föltöltött minden hozzá kötött várakozást.

De így is késtünk; az oroszok megelőzték a kelet-galicziai határokon. Nem tehetők át a háború színhelyét egy erőteljes offenzívával Podóliába, az pedig nem lett volna stratégiai szempontból okos, hogy a nehezen védhető kelet-galicziai síkokon fogadjunk el egy döntő ütközetet. Vissza kellett tehát vonulni a Lemberg vonalra, a hol a terep elő volt készítve a nagy csatához s a hol a természet által nyújtott igen erős pozíciókat foglalhattunk el. A hadseregnek itt való koncentrációja kitűnően sikerült s jogosult reményekkel nézhettünk a jövő elé. Jobb szárnyunk a Kárpátokra támaszkodott, a mely oldalról lehetetlen minden megkerülés. Szélső balszárnyunk Dankl vezérlete alatt egészen Lublinig haladt győzedelmesen, a honnan oldalról támadhatta az oroszokat, ha egészen Lembergig nyomulnának elő. Dankl és a centrum között pedig Ravaruskánál Aufferberg győzedelmes serege tartotta főt az összeköttetést.

Félkör alakulag volt föllállítva a seregünk, a hogy Böles Leo byzanci császár följegyzései szerint Árpád idejében szokták föllállítani csapataikat a magyarok. Csak össze kellett volna húzni a szélső szárnyakat, hogy körül legyen fogva az egész orosz sereg. Azonban nem ez következett be. Az oroszok oly irtóztató túlerővel támadták meg a centrumot, hogy az nem állhatta ki addig a támadást, a míg a szárnyak összezárkoznak. Tért kellett engednie s az oroszok az Aufferberg seregének oldalába kerültek. Seregünknek örök dicsőségére fog szolgálni, hogy ily helyzetben nem érte nagyobb veszedelem. Az Aufferberg sereg megmenekült, a többi seregrészek pedig oly rendben vonultak vissza új állásaikba, akár a gyakorló-téren s az oroszok háborgatni sem merték meneteléseiket.

Ezekben az új állásokban meg kellett pihentetni különösen a lovakat s új erők bevonásával meg kellett erősíteni a sereget. Ez pedig nemcsak annyiból állott, hogy a hazai helyőrségekből vontuk be az addig otthon levő csapatokat, hanem a szövetséges német sereg is nagyobb számban jelent meg baloldalon a csataterén.

Néhány hétig mindenesetre nehéz volt a helyzetünk, de épen ebben az időben bizonyosodott be, hogy minő szívós és szilárd a monarchia két államának hadi ereje s mennyire szilárdak a kapcsolatok, melyek azt egybefűzik. Évtizedek óta úgy beszéltek a monarchiáról,

mint a mely nemcsak korhadt, hanem bomladozó félben is van s a melynek csak egy külső lökése van szüksége, hogy alkotó elemeire szakadjon szét. Az egyes nemzetiségeket úgy festették le, mint a melyek alig várják az elszakadást s háború idejére hadseregünknek nem erejét fogják öregbíteni, hanem a bomlasztó elemet fogják abban alkotni. S ha nem várják is a bomlás bekövetkezését a háború első napjaiban, mikor a fegyelem erős, annál inkább várták azt a nehéz órákban, úgy, hogy sok csapatot toltak át a Kárpátok szorosain is, lázadásra akarván serkenteni különösen azokat a nemzetiségeket, melyeket — mint az úgynevezett schizma-pör alkalmával beigazolódott — már béke idején is meg akartak hűségükben tántorítani.

Ellenségeink oly biztosra vették már dolgukat, hogy a külföldi lapokat a legkalandozabb híresztelésekkel árasztották el, csak napok kérdésének mondták, mikor veszik be Budapestet, Bécsét és Berlint és komoly formában pertraktálták azokat a békefeltételeket, melyeket ránk fognak erőszakolni.

Hadseregünk pedig, a mint egy kissé megpihent, a mint kipótolta a hiányokat s a mint megérkeztek a német csapatok s elfoglalták helyüket a balszárnyunkon: azonnal a támadásba ment át. Egymás után foglalta el az előbb önként elhagyott pozíciókat, felmentette az ostrom alól Przemyslt, megfutamtotta annak falai alól az ellenséget s győzedelmesen vonult előre az egész vonalon.

Hisszük és reméljük, hogy ennek az előnyomulásnak az oroszok nem tudnak többé ellenállani s hogy rövid idő alatt nemcsak kitakarodnak egész Galicziából, hanem Lengyelországot is elvesztik. De bizonyosnak látszik, hogy az idén, a tavasz beállta előtt távolabb fekvő célokat alig tűzhet ki maga elé hadseregünk. Német professzorok azt fejtegették mostanában, hogy déli Oroszországban a háború a téli hónapokban is folytatható, de a professzorok ezt más szemmel nézik, mint a hadvezetők. Ha egyszer beállottak a nagy hidegek, a mai viszonyok között többet szenvedne a harcoló katona az időjárástól, mint az ellenségtől. Száz kilométeres fronton, száz ezrekből álló hadsereg nem tányázhat szabad ég alatt husz fokok hidegbe napokon keresztül, a nélkül, hogy el ne pusztulna legnagyobb része. A befagyott talajban a katona nem áshatja el könnyűszerrel magát s nem emelhet ki a tűzérés számára fedett állásokat; a galicziai magas hóban csak nagy nehezen közelkedhetnek az élelmet és muníciót szállító szekerek. A hideg parancsolólag fog föllépni, lanyhábban fog menni minden s szünet fog beállni a harczokban. Csak a tavaszi nap melege fogja meghozni a folytatást.

Másrésről pedig bizonyos, hogy a mostani háború csak akkor fog végződni békekötéssel, ha az egyik harcoló fél teljesen leverte ellenfelét s olyan békét diktálhat, mely azután évtizedekre biztosítsa számára a nyugalomát. Mert máskülönben hiába omlott százazrek vére. Ily megsemmisítő nagy győzelmet mi csak a jövő őszendő folyamán remélhetünk s így a végleges békére is nagy türelemmel kell várunk soká.

Az nincsen kizárva, hogy Franciaország már előbb, még ebben az évben békét kössön Németországgal. Mert igaz ugyan, hogy az entente hatalmai szerződést kötöttek, miszerint a békét csak együttesen kölik meg, de a végszükség esete felforgatja az ily szerződéseket. Ha a francziák azt fogják tapasztalni, hogy hiába vérzenek tovább s csak a békekötés és a megsemmisülés között lehet választaniok, pokolba fogják kergetni azt a kormányt és azt az elnököt, a kik idáig hozták sorsukat s a békekötésre nézve is megkötötték a kezüket. És megtalálják a módját, hogy ellenségükkel megbékéljenek.

Ez természetesen meg fogja könnyíteni a mi feladatunkat, de nem hoz bennünket azonnal abba a helyzetbe, hogy Oroszországgal szemben is egyszerűen diktálni tudjuk a béke feltételeit. Ehhez időre van szükségünk még a legkedvezőbb esetben is, nagyon sok áldozatra és nagyon sok türelemre. Hamar nem várhatjuk tehát a befejezést, de minél nagyobb litartást tanúsítunk, annál nagyobb szerű lesz az eredmény.

1. Tartalék a lövészárkok mögött. — 2. Lövészárkok a Cziganyszigeten, Belgráddal szemben. — 3. Pontonok a Szávánál hídverés előtt. — 4. A parancsnok figyelő helye. — 5. A figyelőben. — 6. Fedett hely a srápcok elleni védekezésre.

A Szerbiai Harctérről. — Egy sebesült katonát főtároléi.

HADI KUTYÁK KISÉRŐIKKEL.

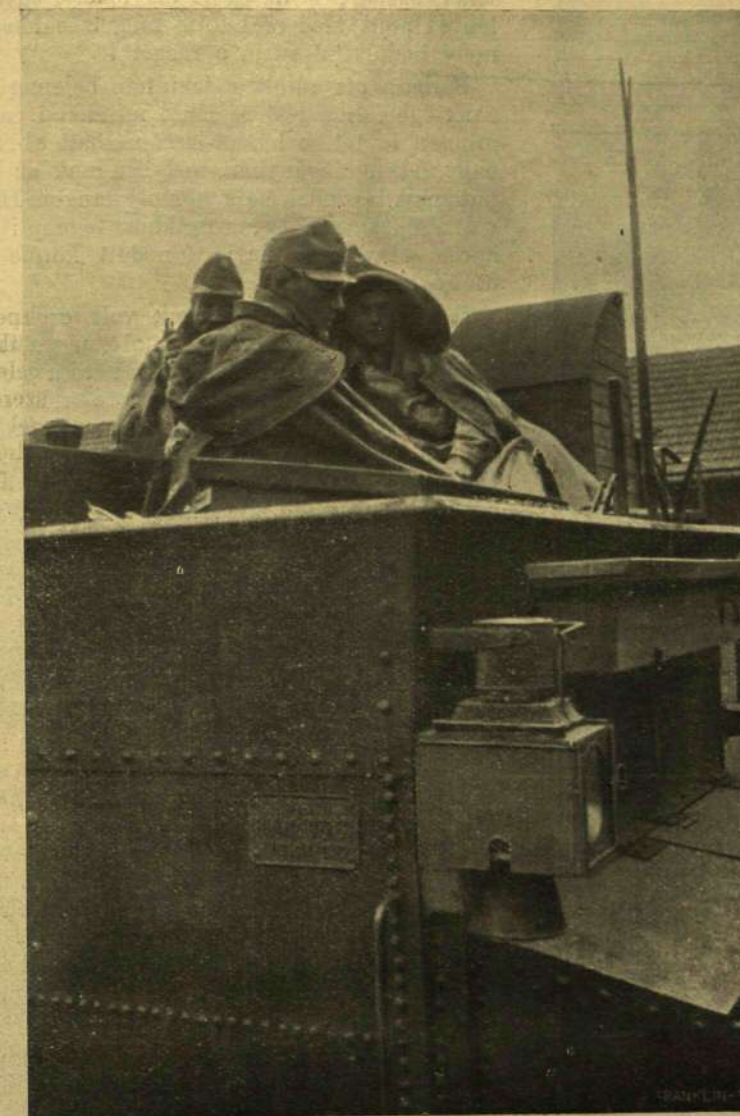

TIROLI VADÁSZ LEVELET IR MENTASSZONYÁNAK.

PIHENŐ TRAIN.

AZ ÉSZAKI HARCTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

TIROLI VADÁSZOK EGY MOZDONY SZENESKOSIJÁN UTAZNAK.

HADI KUTYÁK.

EGY FALUN ÁTVONULÓ TRAIN.

AZ ÉSZAKI HARCTÉRRŐL — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

II. VILMOS CSÁSZÁR ÉS MOLTKE TÁBORNOK VEZÉRKARI FŐNÖK TÁBORI AUTOMOBILON.

A PATRICZIUS.

Regény.

(Folytatás.)

Írta John Galsworthy. — Angolból Kendeffy Katinka.

— A Lethe vizében akarsz pihenni, Babs? Apropos, láttad mostanában az új barátunkat, Mr. Courtiért? Tudod, hogy az a Quixoti teoria az életről nagyon festői!

Ezt mondván, a hangjában háromféle értelem esengett. Gúnyolta az eszméket, gúnyolta önmagát, mert kigúnyolja az eszmét s mégis világosan hirdette, hogy alapjában mégis csak önmagát gúnyolja azért, hogy kigúnyolja az eszméket; s végre mert esztelenység volna más-ként cselekedni.

De Barbara nem felelt a kérdésére s egyébről kezdett beszélni. Egész délután és egész este olyan könnyen s vidáman csevegett, hogy Lord Dennist is tévedésbe ejti, ha az nem bízik az ösztönében.

Éjszaka azonban félre tette azt a mosolygó alarozót, mely az ifúság érthetlenségéből van alkotva.

A nyitott ablaknál ült, míg a hold, mint egy aranyos-sárga pók lassan mászott felfelé az égen. Elesen figyelte a sötétséget, mintha az valami nagy gondolat volna, melynek szeretne belátni a szívébe. Néha néha végig simította önmagát s a testének az érintése különös megnyugvást adott neki. Az a régi, szerencsétlen érzés gyötörte, úgy tetszett, mintha két éneje volna.

És ez a lágy, titokzatos éjszaka, mely tele volt a tenger halk morajával s csodás, sötét végtelenséggel, kétségbejítő vágyat keltett benne az iránt, hogy valamivel, valakivel — önmagán kívül — egyggyé forrjon. Tegnap este a bálban újra hatalmába kerítette a repülés vágya; s azóta egy perczig sem hagyta el, furesán bizonyítva, hogy valóban van benne

egy parányi vénája a meg gondolatlanságnak. A Courtierral való érintkezésnek ez az eredménye, ez az érzés, mintha lenyírták volna a szárnyát — nagyon fáj neki, mint a hogy minden tilalom fáj a gyermeknek.

Eszébe jutott, hogy a házvezetőnőnek Mouk-landban egy szarkája volt, melyet úgy fogtak meg, hogy egyszer egyik orchidea-házba menekült valamilyen üldözőjétől. Mikor azt hiték, hogy barátságot kötött a civilizációval, elbocsátották, lesve, vajjon visszajön-e. Órák-hosszat ült egy magas fa tetején, aztán visszarepült a kalitkájába. Erre, nehogy a következő felfedező útján a hollók megtámadják, lenyírták egyik szárnyát. Ettől fogva az alkony színebe öltözött madár — bár elég jól érezte magát a kalitkájában s a terrazonon, a hol kedve szerint ugrálhatott — néha nyugtalan és ijedt volt s mozgatta a szárnyait, mintha gondolatban repülne s nagyon szerencsétlen, hogy a földhöz van kötve.

Barbara is mozgatta a szárnyait a nyitott ablaknál; aztán levetkőzött és sóhajtván, vergődve feküdt az ágyában. Az óra hármát ütött, mikor elviselhetlen türelmetlenséget érezve a saját nyugtalansága miatt, kiugrott az ágyból, hálógigere egy hosszú autó-kabátot öltött, papucsot húzott meztelen lábára s kilépett a folyosóra. Lábjeghyen, óvatosan végiglopózott a lépcsőházon le a hallba, a hol halvány fénysávok kísértet-tánczoltak a sötétséggel. Nesztelenül lekapesolta a lánczot az ajtóról s a tenger felé menekült.

A mint végig futott a harmatos fűvön, nem csinált nagyobb zajt, mint a madár, mely szeli a levegő egét s a két legelésző ponny, megérezve a sötétségben tovarohanó alakját izgatottan nyertett s a rét virágai fölött ijedt sóhajtas suhant végig. Útközben az volt a szándéka, hogy beleveti magát a tengerbe s lehűti lüktető véré, de a víz oly sötét volt,

csak a szélén húzódtott végig egy keskeny fehér szalag; s az ég is oly fekete, egyetlen fényes pont sem szakította meg a sötétséget, mely hódolattal várta a reggelt!

Barbara ott állott s tekintete belemerült a sötétségbe. S a test és lélek minden izgalma, minden lüktetése lassan-lassan elhalt abban a nagy, fekete magányban, melyben csak az apró hullámok beszéltek halk, komoly hangon. Hozzá volt szokva ezekhez az órákhoz, tegnap ilyenkor a Harbinger karja fonódott köréje egy utolsó táncz ölelésében!

De itt olyan más arezuk volt ezeknek a néma, halott óráknak! komoly, tágra nyílt szemmel, ünnepélyesen bámultak reá a perczek s Barbara, — farkasszemet nézve velük, hirtelen úgy érezte, hogy a sötétség belelát a lelkébe, úgy, hogy az kiesvé lett s szerényen meghúzódott benne. Remegett prémmel bélelt kabátjában, mintha megrémült volna tőle, hogy oly csodálatosan kicsi és semmi ezzel a fekete-séggel és fekete tengerrel szemben, mely összeolvadt egy végtelen sűrű sötétséggé. Félve kuporodott le a földre s várta a hajnalt.

Nem sokáig váratott magára. Jött, a sikágon át, hideg fuvalmat sepett maga előtt s halvány szárnyain kilebegett a tengerre. A hajnallal visszalopózott a bátorság is a leány vérebe. Ledobott magáról mindent s lefutott a gyorsan világosodó vízbe. A habok féltékenyen takarták el a testét s ő úszva szelte a vizet, mely melegebb volt, mint a levegő. Lábalával csapkodva feküdt a hátán s leste, mint pirul ki az ég. Mint egy gyermek, a ki tudva, tiltott dolgot csinál, úgy örült ennek a fürdőnek. Fél sötétben, a vizen elterülő hajjal, tagjaihoz nem tapadt vizes ruha, — pompás élvezet volt!

Messze kiuszott a mély tengerre, aztán, — megrémülve a saját merészességétől, mikor felkelt a nap, gyorsan visszauszott a parta.

Magára kapta a ruháit, átmászott a falon s visszalopózott a házba. A lehangoltság s lázas bizonytalanság eltűnt; mindenre késznek, frissen s halálosan éhesnek érezte magát. Az ebédlőbe ment s valami megehető keresett. Talált néhány piskótát s jóízűen majszolta, mikor kinyílt az ajtó s egyik kezében pisztollyal, a másikban égő gyertyával Lord Dennis állott a küszöbön. Eles metszésű arcával, fehér szakállával egy régi kék pongyola felett, érdekes megjelenés volt. Abban a perczben feltűnően hasonlított Lady Casterleyhez, — mintha a veszedelem őt is aczéba burkolta volna.

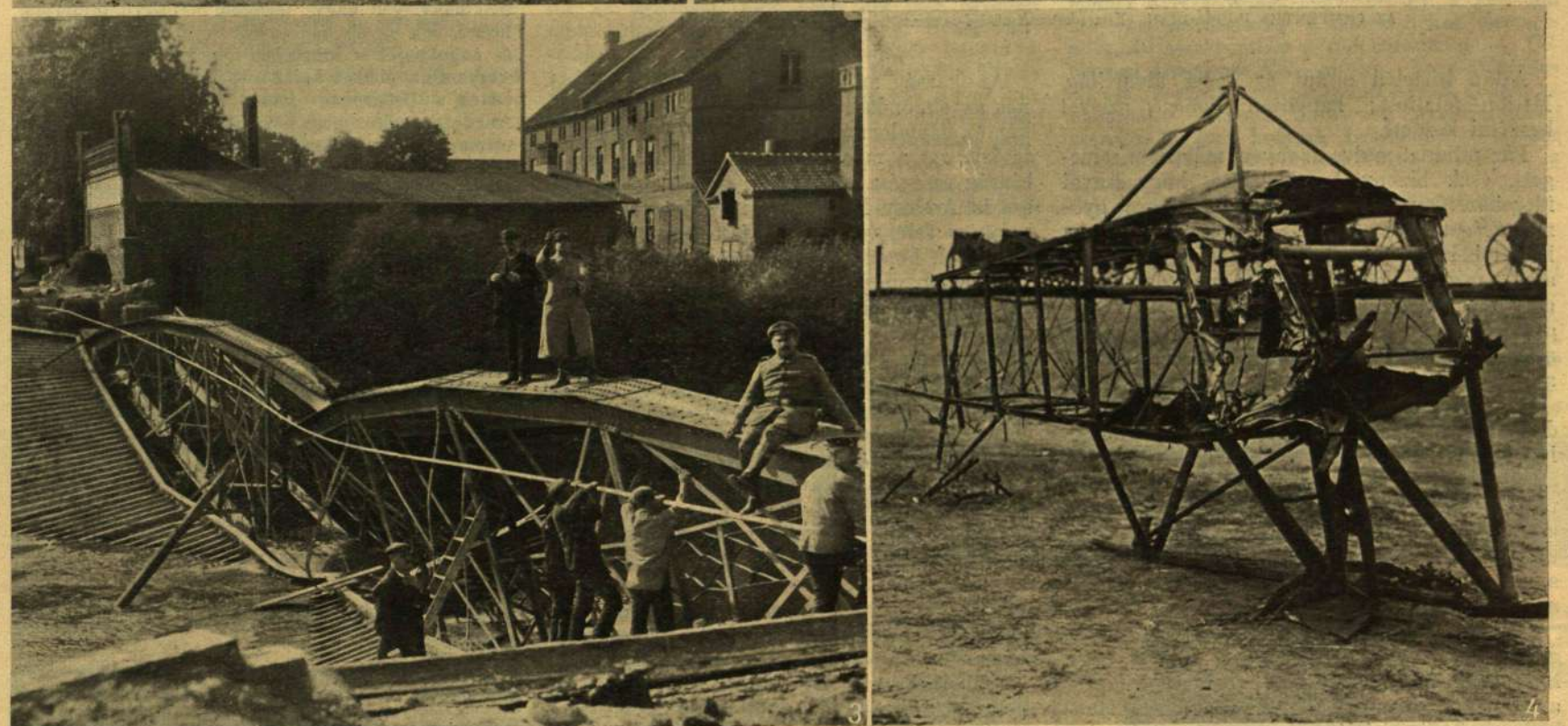
— Te ezt pihenésnek nevezed! szólt szárazon; aztán a leány vizes hajára pillantva, hozzátette. — Úgy látom már rábízta bánatodat a Lethe vizére!

De Barbara felelet nélkül kiosont a félhomályos hallba s eltűnt a lépcsőházban.

IV.

Mialatt Barbara a hajnal elé úszott, Milton a szelidség és igazság vizében fürdött, mely a brit képviselőház falai közt hullámszik.

A földkérdés körül támadt hosszú vitára várt hetek óta, hogy elmondja a szűzbeszédét. A késő éjszakába nyúló vita alatt már kilencszer állott fel, a nélkül, hogy magára vonta volna az elnök tekintetét s lassan-lassan a bizonytalanság s a valótlanság érzése lopózott a lelkébe. Ez a hatalmas terem, melyben szünet nélkül egyetlen hang emelkedett s szállott alá, melyet furcsa, helyeslő és ellenségeskedő hangzavar szakított meg néha; bizonyára nem létezett, csak a képzeletének a gigászi szülötte volt! S ez a sok alak, csak az agyának szinpadán rángatott bábú! És ha majd feláll és elmondja a beszédét, csak önmagához fog szólni! A nehéz emberi lehetetlenné tett levegő, a számtalan világítótest izzó, mozdulatlan fénye, a sok-sok ülőhely, a furcsa, figyelői, halvány hűsgömbök minden-minden a saját énjének a kifolyása volt! Még a pallsorok közt jövő-menők is, csak önmagának voltak apró, akaratos részei. S mélyen lent a képzeletének a titáni teremtményében, az elmondottak beszéde zúgott, mormogott s elsodorta azt a sok apró értékelen szó-csomót, melyet az a vékony, változó, messze-messziről jövő hang dobott bele a levegőbe.

1. Lövészárkot ásó német gyalogosok. — 2. Német gyalogság a lövészárkokban. — 3. Oroszok által megrongált híd Preussisch-Stargardnál. — 4. Német lövedékek által elégetett repülőgép. — 5. Orosz tüzéség a fedezékben. — 6. A hegyek közt pihenő oroszok.

AZ «ENTENTE» FOGSÁGBAN. (Német katonák különféle nemzetiiségű foglyokat kísérnek.)

Aztán hirtelen eltűnt az egész álomvilág, Milton felállott; hangosan dobogó szívvel beszélni kezdett.

Pár pillanat múlva azonban már nem remegett, csak bizonytalanul érezte, hogy szavai idegenszerűen csengenek s furesa, jeges gyönyörűséget okozott neki, hogy egyenként dobhatott bele minden szót a csendbe. Ugy tetszett, mintha körülötte már nem emberek, csak szemek, szájak ültek volna. S Miltonnak gyönyörűséget okozott a tudat, hogy minden szavával némaságra s mozdulatlanságra kényszeríti azt a sok éhes szájat s szemet.

Aztán tudatára jött, hogy elmondott mindent, a mit mondani akart s leült. Mozdulatlanul tűrt, hogy a legkülönbözőbb hangokból szőtt zaj hullámai végigsperjenek rajta. Kézét térdre kócsa, az előtte ülő fejére meredt a tekintete. Kevéssel azután, mikor az a furesa, távolról jövő hang újra elkezdett beszélni, vette a kalapját s a nélkül, hogy jobbra vagy balra nézett volna, elhagyta a termet.

A helyett, hogy megkönnyebbülés és vidám gőg töltötte volna be a szívét, úgy a hogy illik, ha valaki megteszi az első nagy lépést a pályafutásában, — Miltonnak a lelke feneketlen mélységű kútjában csak a keserűség vére hullámozott.

AZ ANGOL TRÓNÖRÖKÖS KATONAI EGYENRUHÁBAN.

LORD ROBERTS TÁBORNAGY SZEMLÉT TART A LONDONI CITY ÖNKÉNTESEI FÖLÖTT.

ahoz, a mi mindent elfeledtetne, — tartaná vissza őket attól, hogy igénybe vegyék ezt a vigasztalást. Bizonyára szerencsétlenebb volt, mint azok, a kiket már rég nem zaklattak a lélek, mert rég kitaposták a testből az élet.

Most, hogy Andrey Noelt elvesztette, ott lebegett előtte a szépsége s az a leirhatlan varázs, mely oly szeretetreméltóvá tette. Olyan volt az asszony képe, mint egy elérhetlen kísértő csodavirág, melyet mégis elérhetne, ha ki akarna nyújtani utána a kezét! És ez volt a szenvedési koronája, a legszivettebb fájdalom! Elérhetné, ha ki akarna nyújtani utána a kezét!

(Folytatása következik.)

A HÁBORÚ NAPJAI.

Október 15. Galiciában csapataink október 14-én elfoglalták a stara-soli magaslatokat. A Stry-Sambor elleni támadásunk is előrehaladt. A Striaz-tól északra Przemyśl délkeleti arcvonaláig számos magaslattal van birtokunkban. A vártól északra a Szan mentén szintén harcolunk. Az ellenségnek a Kárpátokon át való üldözésében Viskovig és Skolig jutottunk. Máramarosban, a határ közelében harcolnak, az oroszokat szorítjuk Rahó irányában a határon túlra. A német nagyvezérkar összefoglaló jelentést ad ki Antwerpen bevételéről. Összesen 4—5 ezer hadifoglyot ejtettek, mintegy 20 ezer belga és kétezer angol katona, menekült hollandi területre, a hol lefegyverezték. A hadiszákmány igen nagy: legalább 500 ágyú, tömérdek lőszer, sok egyéb hadianyag és élelmiszer. Belga és angol hajók a kikötőben nem voltak; az ott volt nagyszámú német hajók gépeit használhatatlanná tették, a «Gneisenau» német hajót elsüllyesztették. Antwerpen város maga keveset szenvedett, a lakosság ottmaradt része nyugodtan viselkedik. A belga hadsereg maradványai a németek közeledésének hírére kiürítik Gent városát. A francziák támadását Albert város környékén a németek nagy veszteségek közben visszaveték. Az oroszoknak Kelet-Poroszország ellen nagy erővel megkísérelt előretörése megfiúsultnak tekinthető. Lengyelországban az osztrák-magyar hadsereggel vállatvetve harcoló német csapatok támadása előrehaladóban van. A német csapatok Varsó alatt állanak. Az oroszoknak mintegy 8 hadtesttel az Ivangorod—Varsó vonalon a Visztulán át megkísérelt előretörését az egész vonalon, az oroszoknak súlyos veszteséget okozva, visszaveték. Ausztriában és Magyarországon hirdményt tesz közzé a hatóság a 24—36 éves, B) osztályú népfölkelőknek összeírására és megvizsgálására. A Ferencz Ferdinánd trónörökös gyilkosai elleni pör főtárgyalása Szerajevóban folytatódik. Bukarestben egy török fiatalember revolverrel ráló a Buxton-testvérekre, a londoni Balkanbizottság vezetői embereire, a kik az entente érdekében utaznak a Balkánon. Mindketten megsebesülnek.

Október 16. Galiciában a harcok egész arcvonalunkon, Stry-Sambortól a Szan torkolatáig október 15-ike óta folynak. Máramarosban az ellenséget üldöző csapataink birtokukba veszik Rahót. A Fekete-Bisztrica völgyében az oroszok, a kiket csapataink Rafailóvánál megverték, Vielona felé vonulnak vissza. A német csapatok október 14-én Brüggét (Bruges), 15-én Ostendét szállják meg. A francziáknak Reimstől északnyugatra intézett heves támadását visszautasították. Az oroszok október 14-iki támadását Lyck elfoglalására visszautasították, 800 foglyot, egy ágyút és három gépfegyvert vettek el tőlük.

Október 17. A Stry—Sambor—Medyka vonalon és a Szannál kitört ütközet, valamint a Dnyeszter irányában folytatott hadműveleteink kedvezően alakulnak. Viskovtól északra az oroszokat újabb megtámadtuk és visszavetettük. Synovuskónál csapataink kieroszakították a Stry folyón való átkelést; elfoglalták a helységeit északra fekvő magaslatokat és az ellenség üldözéséhez fogtak. Birtokunkba jutottak makacs harcok után a Podbus-tól északra és a Stry-Sambortól délkeletre fekvő magaslato. A Striaz-folyótól északra támadásunk szintén előrehalad. Przemyśl-től északra már sikerült megvetni lábunkat a Szan keleti partján. Offenzívánk folyamán ejtett foglyok számát még nem lehet pontosan megállapítani, számuk máris 15-ezernél többre emelkedett. Orosz-Lengyelországban szövetségeseink október 16-án az oroszoknak Ivangorod—Kozienice felől intézett újabb támadását, az ellenségnek igen súlyos veszteséget okozva, visszaveték. A németek Brüggében és Ostendében dús szákmányra tettek szert, többek közt nagyszámú galogépesi pusztát, municzióval együtt és 200 használható mozdonyt. A francia harczterén nincs lönyeges esemény. Suvalki kormányzóságban az oroszok nyugodtan viselkednek. A Schirwindtnél elfogott oroszok száma 4000-re emelkedett, még néhány ágyút is zsákmányoltak. Varsónál s tőle délre harcok folynak.

Október 18. A Striaz mindkét partján folyó csatában a támadást október 17-én folytattuk és helyenkint már megközelítettük az ellenség harcvonalát. Csapataink egyes pontokon, mint a várharcban, futóárokakkal küzdik magukat előre. Október 17-én éjjel az oroszok több támadási kísérletét véresen visszautasítottuk. A csata az egész vonalon ma is folyik. A Viskovtól északra visszavetett ellenséget tovább üldözzük. A Kárpátokon át előnyomult erőink más részei Lubieniecig, az Orrovtól északra fekvő magaslatoig és az Urecz körüli területre hatoltak előre. A Przemyśl elleni támadásban az oroszok veszteségét sebesültekben és halottakban 40 ezerre becsülik. A nyugati harczterén október 17-ike általában nyugodtan folyt le. Lyck vidékén a német csapatok előnyomul-

ban vannak. Varsó mellett és tőle délre a harc folyik.

Október 19. Galiciában a Chyrovól és Przemyśl-től keletre fekvő csatában október 18-ika újabb nagy eredményeket hozott számunkra. Különösen elkeseredett volt a harc Hlyzniecnél. A Magiera magaslattól, mely eddig az ellenség kezében volt és előnyomulásunkat jelentékenyen megnehezítette, a tüzérség hatalmas bevezető harcrai után délután csapataink elfoglalták. Hlyzniecnél északra támadásunkkal az ellenséget egészen a rohamtávolságig megközelítettük. Przemyśl-től keletre pedig Medyka magasságáig jutottunk. Déli csataszárnyunkon az oroszoknak különösen a Stry-Sambortól délnyugatra fekvő magaslatoik ellen intézett és éjjel is folytatott támadásait visszavetjük. A Strij és Svieza völgyben csapataink harczolva további előnyomulásban vannak. A Szannál is több helyen folyt tegnap a harc. Az a támadás, a melyet a sötétség beálltával Jaroslawnál a folyó keleti partjára áthajózott erőink ellen intéztek, teljesen megfiúsult. Orosz-Lengyelországban az egyesült német és osztrák-magyar lovasság egy nagy lovas csapatot, a mely Varsótól nyugatra az előretörést megkísérelte, Sohaceven túl visszavet. A francziarszági harczterén a németek az ellenség támadási kísérleteit a Lille-től nyugatra és északnyugatra elterülő vidéken az ellenségnek erős veszteségeket okozva, visszaveték. A hollandiai partok közelében az «Undaunted» angol csirkáló és négy angol torpedóromboló elsüllyeszt három német torpedónaszádot.

Október 20. Katonáink Máramarosból is kivertek az oroszokat, úgy, hogy ma már egyetlen orosz katona sincs magyar területen. Közép-Galiciában, különösen a Striaz-folyótól északra a napok óta folyó csata hevessege fokozódik. Támadásunk állandóan tért hódít kelet felé. Egyes, különösen fontos magaslatoik birtokáért mindkét részről elkeseredett küzdelem folyik. Az ellenség minden kísérlete a Magiera magaslattal visszahódítására megfiúsult, ellenben csapataink elfoglalták a Tyszkovcztól északkeletre fekvő magaslatoit. Magiera-tól délre az ellenséget több helységekből kiűztük, sok orosz, köztük egy tábornokot fogtunk el, gépfegyvereket zsákmányoltunk. A Striaz-tól délre, a hol arcvonalunk Stry-Sambor mögé nyúlik, áll a csata. Stryt, Körösmezőt, Szerethet csapataink az ellenség elkergetése után birtokba vették. Az Adrián Panto d'Ostróttól a tenger felé egyes torpedó és tengeralattjáró hajóink, valamint egy légi járművünk és a Waldeck-Rousseau francia csirkáló közt

csatározás folyt. Az utóbbinak heves tüzelése dacára, az utóbbiak sértetlenül befutottak. A franczia csirkáló a punto-d'ostroi világító toronyra is tüzelt, de csak az erkélyi szénvedett jelentéktelen sérülést. A francia hajóraj zöme, a mint tenger-alatt járó hajóinkat észrevette, sietve elhagyta vízzeit. Torpedóhajóink október 18-án kora reggel Antivári kikötő előtt portyáztak és ágyúttázzal közvetlen közelből elpusztítottak néhány rak-tárt és megrakott vasúti kocsit. A nyugati harczterén az Ostendéből a tengerpart mentén előnyomuló német csapatok Nieuportnál az Yser-szakaszon ellenséges haderőre bukkantak. Október 18-ika óta folyik itt a harc. Október 19-én is Lille-től nyugatra a németek visszaveték az ellenség támadását, nagy veszteséget okozva neki. Az E 3 angol tengeralattjáró járó naszádot október 18-án délután az Északi-tengeren a német öblében a németek megsemmisítették.

Október 21. Galiciában a Felsztintől, a Medikától keletre fekvő münig terjedő orosz erőstített állások elleni támadásunk több helyen tért nyer, az orosz ellentámadások sehol se sikerülnek. A Miziniecztől északra levő kápolna magaslattal rohammal bevettük. A Magiera-tól délre csapataink az elfoglalt helységekből a magaslatoik felé előnyomulnak. A Kárpátokban visszafoglaltuk a Jablonica-szorost; magyar földön tehát nincs már ellenség.

HALÁLOZÁSOK.

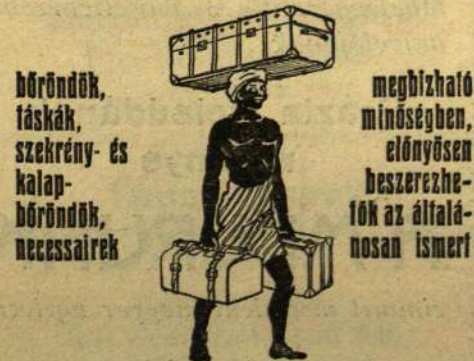
A harcztereken hősi halált haltak: Rátki és salamonfai RÁTEAX SÁNDOR honvéddörny, a karlócai 26. honvédgyalogezred 1. zászlóaljának parancsnoka, 46 éves korában a déli harczterén. — Dobonyosi JAKOBVICS BÉLA m. kir. honvédszázasos 35 éves korában Orosz-Lengyelországban, Dabrowka majornál. — WEILER ALFONZ 32. gyalogezredbeli százados 35 éves korában Uzsoknál. — GRÖBER LÁSZLÓ, a 30-ik honvéd-gyalogezred századosa, a déli harczterén, Borinka völgyében. — Nagyvárad JÁSTVÁNY JÓZSEF főhadnagy, a pécsi 19. honvédgyalogezred 10. századának parancsnoka Los-nicze mellett. — STELLER KÁLMÁN százados, a tren-csényi 15-dik népfölkelő gyalogezred II. tábori zászlóalj parancsnoka az északi harczterén. — LATSCHNER LAJOS okleveles vaskohómérnök, a 22. honvédgyalogezred tartalékos hadnagya 31 éves korában az északi harczterén a Novosielica mellett vívott harcban. — GRÜNHUT HUGÓ, 19. gyalogezredbeli tartalékos honvédd hadnagy, a Grünhut és

Steckenpferd- lilimontejszappan

Bergmann & Co. cégtől, Tetschen, a/Elbe.

egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő, széplő ellen való elismert hatású szappan a bőr és szépség gondozásában való föltűnőhatású. Ez a szappan elismerésével: Sok legnagyobb kiállításán Beviszárásnál övátossgal! Egyetlen nyomtatékon a Steckenpferd védő-jegyre és a cég helyes nevére! Darabja 30 fillért kapható 899 szentárban, drogériákban, illatszertekben, stb. Használóképpen kiáltó Bergmann Manera lilimontej (70 fillér egy tubus). Kísítő szer női kezek gondozására.

Szakszerűen készített utazási felszerelések

bőröndök,
táskák,
szekrény- és
kalap-
bőröndök,
necesszárok

megbízható
minőségben,
előnyösen
beszerzhe-
tők az általá-
nosan ismert

HELLER bőröndös

cégnél

Budapest, IV., Kossuth Lajos u. 21.
(Astoria szálloda épületében)

A cég üzlete 20 évig Károly-
köruton (Huszár-ház) volt.

KALODONT Fog-Krém és szájviz

Alapítva 1878.
Telefon 13-76.

Az összes

betegápolási cikkek,

kötszereket, (vatta és gaze) valamint teljes kórházi berendezéseket, köpögyökeket önken-tes ápolóknak számára, gummikészítéket, 1 gpránakat, utazópárnákat, hálózsalakat stb. szállít azonnal

hygien. gummiezikkek gyára

KELETI J. Budapest, IV., Koronaterczeg u. 17.

Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Alapítva 1865-ben.

Heckenas Gusztáv

zongoratermei

Budapest, csakis
Gizella-tér 2. sz.

Telefon: 1—69.

DÖRR, IBACH, WERNER zongorák egyedüli képviselője.

ROZSNYAY PEPSIN BORA.

Kellemes ízű, kiváló jó hatású szer
étvágytalanság, ren-
detlen emésztés és
gyomorgyengeség ellen.

Étkezés közben véve, megóv
a gyomorterheléstől.
Egy üveg ára 3 kor. 20 fill.

Kapható:

minden gyógytárban
valamint

Rozsnyay Mátyás
Arad, Szabadság-tér 8.

társa tengerhajós-özég baltája, a déli harctéren. — LÉNGYEL KAMILLÓ, 85. gyalogezredbeli tartalékos hadapród, fumei városi rendőrfogalmazó, a déli harctéren. — SZONDY LISZTÓ második éves joghallgató, a 19. tábori vadászszázaló önkéntese. Örszországban, Polichna falu előtt 20 éves korában.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Dr. Lapszky Horváth Sándor, volt 48-as honvédszáz 85 éves korában Szalárdon. Az elhunytban Horváth Gyula Biharvármegyei th. főorvosa atyját gyászolja. — Bellusi Baross Pál, királyi tanácsos, földbírtokos 75 éves korában, Budapest. — KESKÉS DONÁT, Szent Ferenc-rendi áldozópap 69 éves korában, Jászberényben. — Dr. Szalárdi Mór egyetemi magántanár, a Fehér Kereszt országos lelencház-egyesület megalapítója és volt igazgató-főorvosa 66 éves korában, Budapest. — SERLY ANTAL nyug. ítélőtáblai bíró 67 éves korában, Tatabánya. — FARKAS ZSIGMOND, a szabadtéri ügyvédi kamara elnöke 63 éves korában. — BEVINKLER VILMOS máv. főfelügyelő, üzletvez. helyettes, Budapest. — Somorjai LUKÁCH BÉLA pénzügyminiszteri osztálytanácsos és a magyar királyi lottójövedék igazgatója, 50 éves korában, Budapest. — GUSZNER GYULA patikus 66 éves korában, Tápószelén. — HOLLÁDY NÁNDOR, Besztercebánya város rendőrfőkapitánya, Zólyom vármegye gazdasági egyesületének titkára 51 éves korában. — BILÓVSKY JÓZSEF főerdőmérnök, a jászóvári prépostság erdőhivatalának főnöke, 60 éves korában, Jászóváralján. — RUDOLF JÁNOS ezredes, a magyar királyi 20. II. hadtáplázásdéljének parancsnoka a boszniai Miliciben 58 éves korában. — Kassai POLINSZKY EMIL kir. műszaki főtanácsos, a kassai államépítészeti hivatal főnöke, 51 éves korában, Encsen. — PROKISCH FERENCZ főfelügyelő, az Oszták és Magyar Bank temesvári fiókjának főnöke, 58 éves korában, Temesváron. — Nagyóka dr. BANGHA AURÉL, a kereskedelmi minisztériumba beosztott pt. titkár 63 éves korában, Budapest. — Dr. Sipőcz László nyug. székesfővárosi árvásznok elnök, magy. kir. udvari tanácsos, a Ferencz József-rend Középkészlete 67 éves korában, Budapest.

Özv. BAKOS GÁBORNÉ szül. Sárközi Terézia 86 éves korában Földesen. — MAUKS ERNŐNÉ, szül. Steinmassler Anna, az elhunyt uriaszony, a ki sógoránca volt Mikszáth Kálmánnak, korábban telefonkezelő volt és pedig 6 volt Magyarországon az első nő, a kit, még Puskás Tivadar idejében, erre az állásra alkalmaztak. Huszonnégy esztendőig kezelte a rendőrfőkapitányság telefonját és innen nagy volt a népszerűsége a rendőrség tisztviselői és az újságírók között. Temetése a

rendőrtisztikar. nagy részvételével folyt le. — Özv. FISCHER LISZTÓNÉ, szül. Wieland Jozefin 63 éves korában Budapest. — Jobaházi DÖRY BÉLANÉ szül. nezeiteli és horonkai Boronkai Ilka 52 éves korában, Budapest. — FRATER BARNABÁS, szül. Jármay Berta 49 éves korában Érsemjénben.

A „Jó Pajtás”, Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb, október 25-iki számába Vértessy Gyula és Fővenyessy János irtak verseket, Benedek Elek megírt szép cikket *Híszek a diadalban* címmel arról, hogy hogyan indultak a székely legények a háborúba, Sebők Zsigmond folytatja *A Tanácsok* című regényét, Násai Elza kedves történetet mond el, egy cikket a háborúról szól, Gyula bácsi a torpedókat magyarázza meg, Zsiggy bácsi mulatságos mókát mond el, Krúdy Gyula folytatja regényét. Számos szép kép tarkítja a számot; ezek egy része a háborúra vonatkozik. A rejtélyek, szerkesztői izenetek egészíti ki a szám gazdag tartalmát. A „Jó Pajtás”-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatvány-számot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal. (IV. ker. Egyetem-utca 4.).

EGYVELEG.

Jótekményezési magyar állami sorsjáték. A budapesti m. kir. lottójövedék igazgatóság jelenleg a XXXI. ik állami sorsjátékot rendezi 475,000 K készpénz nyeménnyel. A főnyeremény 300,000 K és még 14,884 nyeménnyel van 30,000, 20,000, 10,000, 5000, 1000, 500 stb. nyeménnyel. Az összes nyeménnyel készpénzben írték ki és a húzást visszavonhatatlanul f. évi december hó 9-én a lottójövedék igazgatóság (Budapest, IX., Vámpalota) tartja meg. Az említett igazgatóság kívánatra bárkinek díjtalanul és portómentesen küldi ezen sorsjáték részletes játéktervét.

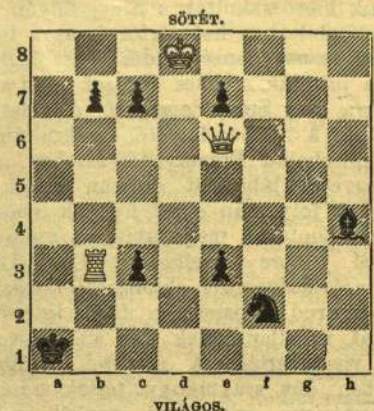
Nagyelkül adomány. A vállvetett küzdelem mindinkább közelebb hoz bennünket a hatalmas német szövetségesünkhöz, ami a társadalomban is már kifejezésre jut, amint ezt a következő eset bizonyítja. A valódi kölni víz egyedüli gyártója, a világhírű Johann Maria Farina cég, Köln, Jülich-Platz 4. sz. a Magyarországi Szimbolikus Nagypályai hadikórházának több száz üveg valódi kölni vizet bocsátott rendelkezésre. Ez a nagyelkül adomány még népszerűbbé fogja tenni a Johann Maria Farina cég világhírű valódi kölni vizét, melyet a Nagypályai hadikórházában főleg dezinfekciós célokra használnak.

Szerkesztői üzenetek.

Ophelia leveleiből. Sem nem igen rossz, sem nem igen jó versek, kisebb kör számára megfelelőek, de az a művészet, a melyet mi kívánunk, nincs bennük. Utí kép. Nem kép: nem szemléltet semmit, mert a hangulatot, a mely sugallta, nem tudja megragadni. Így. Csak most. Fohászkodás stb. Egyik sem jelentékeny, erővel teljes dolog, — olyan szavak, a melyek csak pengenek, de nincs feszítő erejük.

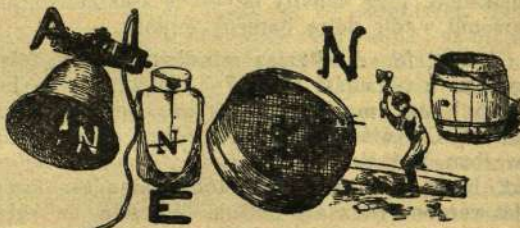
SAKKJÁTÉK.

2923. számú feladvány Traxler Károlytól Bécs.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

KÉPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” folyó évi 40 ik számában megjelent képtalány megfejtése: *Jussuf, a költő, három szeretett: A dal, a lányt és a kezelet.*

Felolós szerkesztő: Hoitsy Pál. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármege-u. 11. Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV. Egyetem-utca 4.

A Franklin-Társulat kiadóhivatala a művelt köröknek teljes tisztelettel ajánlja

SZITNYAI ELEK

következő munkáit:

Ész és szív.

Ertekezések a lélektan, nevelés és élet-bölcsélet köréből.

Második kiadás.

Ára füzve 6 K 20 L, kötve 8 K.

A vallás- és közoktatásiügyi m. kir. minisztérium által középiskolai tanári könyvtáraknak 1147.903. számú rendelettel ajánlott munka.

Pedagógiai irodalmunk egyik elsőrangú terméke. — Mély tudományos tartalom, népszerű előadás. — Hivatalos bírálója többek között így nyilatkozik: „Nagyra becsülöm, mint kiváló, tudományos művet, kiváló pszichológiai és pedagógiai cikkei miatt, melyekből az idősebb tantervek is, de különösen a fiatal tanárok és tanárjelöltek sokat tanulhatnak.”

Az életfilozofia problémái.

Ára füzve 8 korona.

Számos kritikája mind megegyezik abban, hogy szerző egy bölcs ember őszinte okosságával tárgyalja az élet nagy kérdéseit s műve kibékítő, nemes irányával mindenkinek rendkívül tanulságos.

A szellemi erő gyűjtése és pazarlása.

Ára 1 K 20 L.

Szerző különösen azt bizonyítja, hogy az iskolák rendkívül sok szellemi energiát pazarolnak el fölösleges, sőt haszontalan dolgokra s az okozott testi és lelki károkat soha többé nem lehet kipótolni.

A szellemi tehetségek eredete.

Ára füzve 1 korona.

A talentum és a genie születése. — Szülőknek, nevelőknek egyaránt tanulságos értekezés.

A hibás gondolkodás.

mint a boldogulás legfőbb akadály.

Ára füzve 1 korona.

A könyvet nagy tudás, józan világnézet, erős erkölcsi felfogás jellemzi. — Mélyen-járó, becses filozófiai feljegyzések.

Lélektan és logika.

Hatodik javított kiadás.

Ára füzve 3 K 20 L.

Tanulmányok

a magyar ifjúság és a művelt közönség számára.

Második kiadás.

Ára vászonkötésben 3 K.

Egy művészlelkű, mélykedélyű és széles látókörű író felettébb nevelő hatású esszéi.

Levelek egy tanuló ifjuhoz.

Második kiadás.

Ára kötve 4 K.

Ezen, a nm. Kultuszminisztérium által az ifjúsági könyvtáraknak ajánlott könyv le-velalakban mutatja be a boldogulás útját.

A KI SZERET OLVASNI,
KÉRJE MEG SZÜLEIT,
HOGY FIZESSENEK ELŐ

SEBŐK ZSIGMOND
és BENEDEK ELEK

JÓ PAJTÁS

képes gyermeklapja.

A JÓ PAJTÁS

érdekes, mert elbeszéléseit, regé-nyeit, meséit, verseit a legjobb magyar írók írják.

A JÓ PAJTÁS

tartalma gazdag, mert minden számban megvan minden, amit a gyermek olvasni szeret.

A JÓ PAJTÁS

szép, mert képeit jeles magyar művészek rajzolják.

A JÓ PAJTÁS

minden héten megjelenik, mindig új, egyre kedvezőbb tartalommal.

A JÓ PAJTÁS

minden karácsonyra gazdag tartalma és díszes kiállítású almanachal lepi meg olvasóit.

A JÓ PAJTÁS

rejtélyeinek megfejtői értékes könyvjutalmakat nyerhetnek a sorsoláson.

A JÓ PAJTÁS

olcsó, mert előfizetési ára negyedévre csak 2 korona 50 fillér.

Előfizetéseket elfogad
minden könyvkereskedés.

Mutatvány-számot ingyen küld
mindenkinek, a ki kéri:

A Jó Pajtás kiadóhivatala
Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Szépirodalmi ujdonságok.

Heltai Jenő Jaguar Regény Ára 4 kor.	Vértessy Gyula Betegek Elbeszélések Ára 4 kor.	Szende-Dárdai Olga Rozsda Regény 2 kötetben Ára 3K	Lakatos László Mély húr Ára 4 kor.
Szász Zoltán Séták a függőkertben Elbeszélések Ára 3 kor.	Krúdy Gyula Mákvirágok kertje és egyéb elbeszélések Ára 3 kor.	Szerelmem az én bűnöm Francia regény Ára 4 korona	
Heltai Jenő Tündérlaki lányok Elbeszélések Ára 3 kor.	Kóbor Tamás Furcsa tragédiák Novellák Ára 4 kor.	Kafka Margit Színek és évek Regény Ára 4 kor.	Cholnoky Viktor Néhusztán meséiből és egyéb elbeszélések 4K
Grazia Deledda A mi urunk Olasz regény Ára 4 korona.	Sebők Zsigmond Ifjúkor és egyéb elbeszélések Ára 4 kor.	Sebők Zsigmond Bajcsányi de Eadem és egyéb elbeszélések Ára 4 kor.	
Franklin-Társulat kiadásai. * Mindenütt kaphatók.			

XXXI-ik magyar királyi
jótekményezési államsorsjáték

Ezen pénz-sorsjáték remélhető tisztán jövedelmek köz-
hasznú és jótekményezői köz-
hasznú sorsjátékunk összesen 14885 nyeménnyel van, me-
lyeknek összes értéke 47.000 K-ra rug készpénzben.

Főnyeremény 200,000 korona készpénzben.

Továbbá:

1 főnyer.	30,000 K készp.
1	20,000
1	10,000
1	5,000

stb. összesen 14885 nyer-
mény, összesen 475,000 K készp.

Húzás visszavonhatatlanul 1914 december 9-én.

Egy sorsjegye ára 4 korona.

Sorsjegyek az összeg előzetes beküldése mellett a m. kir.
lottójövedék igazgatóságtól Budapest (Vámpalota) porto-
mentesen küldetnek, ezenkívül kaphatók valamennyi poszt-
adó, vám- és sóhivatalnál, az összes vasúti állomá-
sokon s a legtöbb dohányüzletnél és váltóüzletben.
Játéktervet kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve küld
A m. kir. Lottójövedék igazgatóság.

Saját érdekében

tegyen egy kísérletet az új szab. amerikai impregnált

FÉMTISZTÍTÓ KENDŐVEL.

Előnye: Bármely fémtárgy gyors és egyszerű keze-
lésben hirtelen tisztított és fényes. Minden
eddig tisztázatlan fémtárgy tisztított és fényes.
Schusen szarad ki, nem kopog, nem horzsol, olcsó és
gázmentes. — 25 fill., 50 fill., és 1 kor. Mindenütt
kapható. — Kereskedőjénél kérjen ingyen mintát.

**FORAKTAR. FORSTNER JOSEF GYÁRSZÁLA BUDA-
PEST, IV. KER., BEÁRTATODA-UTCA 4. SZ.**

Knuth Károly
mérnök és gyáros

Cs. és kir. fensége József főh. udv. száll.
Gyár és iroda: Budapest, VII., Garay u. 10.

QQ

Kőszepi víz-, lég- és gőzfűtések, léghűsítő- és víz-
vezető-berendezések, szellőztető- és szűrési-
berendezések, villamosított és villamosított
vízvezető-berendezések stb. — Tervek, kiviteli
rajzok, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíthetők.

Gothard Sándor

Diana Fegyver-átelér
Herény,
Szombathely mellett.
(Vas megye.)

A Jos. Decourny,
Horst és A. Lene &
Co. Liège (Victoria Ham-
merles), világhírű és leg-
első rangú páncélgyártó és
vadászfegyverek egyre-
dől és kizárólagos
képviselete. E. Bernard
& Co. A. Defourny-Sovrin luxusfegyvereknek ál-
landó nagy raktára. Mannlicher-Schönauer Anti-
corro. Antimisszilis. Mignon távosóval és raktár fegy-
verek h. állandó raktára. Vadászfegyverek 100 koronától,
ejektorosok 260 kor.-tól, Anticorro. és Antimisszilis
fegyverek 400 kor.-tól minden árban. A kontinens
leggazdagabb luxusfegyverraktára. Minden mi-
nőség állandó nagy készletben. Teljes garancia.
Minden fegyver pontosan belöve. Legjobb minőség.

Legolcsóbb gyári árak. Utólérhetlen olcsó.
Árjegyzéket tessék kérni.

Lohr Mária
(KRONFUSZ)

A főváros első és
legnagyobb hajlék-
tisztító, vasfeszít-
tő és kelmefestő
gyári intézete.

Gyár és főüzlet
VII., Baross-u. 85.
Telefon: József 2-37.

Fűzők: II. ker.,
Fő-utca 27. sz.
IV. ker., Ekkó-ut
6. sz. IV., Keos-
lend-utca 14.
V. Harmad-
utca 4. sz. VI.,
Teréz-körút 39.
VII. Andrássy-ut
18. sz. VIII. ker.,
József-körút 2.

A mai olasz irodalom egyik leg-
tehetségesebb és legjellemzőbb
művelőjének

**Grazia Deleddának
regénye**

A MI URUNK
című megjelent magyar nyelven.

Rendkívül érdekes regény,
nagy értékű művészeti munka.

Ára 4 korona.

Mindenütt kapható.

Franklin-Társulat kiadása.

**RENDELÉSNEK
SZIVESKEDJÉK
LAPUNKRA
HIVATKOZNI**

A FRANKLIN KÉZI LEXIKONA

Legcélzszerűbb!
Legolcsóbb!

HÁROM
KÖTETBEN.

A három kötet
ára
díszkötésben
54 korona.

A három kötet
ára
díszkötésben
54 korona.

A Franklin Kézi Lexikona három nagy kötetben röviden és tömören tárgyalja az összes tudnivalókat. Minden cikket kiváló szakemberek írták, tehát adatai feltétlenül megbízhatók; csak azt öleli fel, a mire a művelt embernek tényleg szüksége van s akkora terjedelemben, amennyiben szükséges. Szövegét száznál több tábla, köztük sok színes, teszi szemléletessé.

Megrendelhető:

a Méhner Vilmos-féle könyvkiadóhivatalban (Franklin-Társulat)

Budapesten, IV., Egyetem-utca 4. szám.

NIMRÓD

Képes vadászati és versenysport ujság.
Szerkeszti: Szabó Kálmán.

Minden számában sok érdekes vadászati fénykép-felvétel közöl. Szakszerű cikkeket ismert íróink írnak. Rovataiban minden vadászati ügyben felvilágosítást kap az olvasó és az összes bérbeadó vadászterületek árverésének idejét közli.

A díszesen kiállított lap havonként háromszor jelenik meg és előfizetési ára félévre 6 kor.

Mutatványszámot a kiadóhivatal szívesen küld Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

Rendelésnél
szíveskedjék lapunkra
hivatkozni.

Költözködéskor nélkülözhetetlen a lakásbérleti szabályok ismerete!

LAKÁSBÉRLETI SZABÁLYOK

Összegejtette és magyarázta
Dr. PONGRÁCZ JENŐ
budapesti ügyvéd.

Tartalmazza Budapest-székesfőváros lakásbérleti szabályrendeletének hiteles szövegét és magyarázatát. Illeték szabályokat. A kapuzárási, víz- és gázszabályokat. Teljes joggyakorlatot stb., stb.

Harmadik teljesen átdolgozott kiadás.

Mindenütt kapható. Ára kötve 3 K 20 fillér.

Megjelent a Magyar Törvények, Franklin-Társulat zsebkiadásának gyűjteményében.

Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) R-T-nál,
Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

MOLNÁR FERENC NÉGY KÖNYVE

2 Korona 10 fillér.

Gyerekek 30 fillér

(Rajzok.)

Pesti erkölcsök 60 "

(Humoros rajzok.)

Ma, tegnap, tegnapelőtt 60 "

(Vasárnapi krónikák.)

Báró Márczius és egyéb
elbeszélések 60 "

Mindenhol kapható!

Megjelentek a Magyar Könyvtárban.

Magyar törvények. A Franklin-Társulat zsebkiadásai

Most jelent meg!

AZ ÚJ POLGÁRI PERRENDTARTÁS és AZ ÉLETBELEPTETÉSI TÖRVÉNYEK ZSEBKÖNYVE

Írta:
Dr. KOVÁCS MARCEL
kir. ítélőtáblai bíró.

Magyarító jegyzetekkel, utalásokkal és betűrendes tárgymutatóval, amely szerző nagy kommentárjára is utal.

Ára vászonkötésben 6 K 20 fill.

Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) R-T-nál
Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

44. SZ. 1914. (61. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, NOVEMBER 1.

Szerkesztési iroda: IV. Várnegy-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek: Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A "Világkrónika"-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is csatolandó.

MAGYAR KATONÁK ELŐŐRSÖN SZERBIÁBAN.

Glock-Tivadar százados fölvétele.